

Protokoll

Fra møte i faggruppen for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester

Dato: 31.08.2017 kl. 11-16.30 og 01.09.2017 kl 09.00-13.00

Sted: Bergen, Hotell Zander K

Møteleder: Janneche Skåre Utne

Deltakere

Fra Faggruppe 5: Janneche Skåre Utne, Gunnar Eriksson, Anne-Lise Brantsæter, Helle Knutson, Cathrine Thomson, Heidi Amlund, Anders Ruus, Irma Oskam (dag 2)

Forfall:

Irma Oskam (dag 1)

Fra Mattilsynet, Seksjon for fisk og sjømat:

Lise Rokkones, Hege Bertelsen Storli, (dag 1)

Fra sekretariatet til VKM:

Carola Rosseland

Torsdag 31. august

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Det ble ønsket velkommen til møte i faggruppe for forurensninger, naturlige toksiner og medisinrester. Medlemmene fikk muntlig forespørsel om habilitet, og ingen erklærte seg inhabile vedrørende sakene som skulle behandles på dette møtet.

2. Godkjenning av møte-innkallelse og dagsorden

Møteinnkalling og dagsorden ble godkjent.

3. Kommende bestillinger fra MT

Mattilsynets liste over eventuelle bestillinger datert 6. august 2017 ble gjennomgått med fokus på de innom FG5s områder.

Informasjonsflyt fra EFSA til VKM, og viderebefordring av EFSA's call for data til relevante institusjoner ble diskutert.

4. Saker fra møte i hovedkomiteen

Faggruppeleder orienterte om saker fra siste møte i Hovedkomiteen, 8. juni 2017. Protokoll til Hovedkomitemøtet finnes på VKMs nettside. Kort informasjon om Cristin-rapportering som nå skal gjøres av VKM, for å en mer ensartet rapportering. HKs diskusjon vedr. forfatterrekke på risikovurderingene ble referert, med eksempel fra hvordan dette ble gjort på Radioaktivitetsrapporten.

Arbeidet med Radioaktivitetsrapporten som var forankret i HK og som nylig ble publisert ble beskrevet.

5. Presentasjon og diskusjon med avd. for fisk og sjømat, MT.

Lise Rokkones fra MT avd. for fisk og sjømat gjennomgikk fokusområder og utfordringer. Muligheten for MT å bestille vurderinger fra VKM til tross for allerede kjent kunnskapsmangel/manglende data for å fremheve data gaps ble diskutert.

Andre fokusområder som mesopelagiske arter, mikroplast og bruken av nye arter i fôr ble diskutert. Økt bruk av tang og tare, med mulige forurensinger som kadmium, arsen, og algetoksiner, samt relativt høye nivåer av kobber og jod ble også tatt opp. Andre pågående initiativ med ny mat fra havet som tunikater, maneter og mikroalger ble også nevnt.

Sommerens fynd av algegiften PSP i inmat fra krabbe langs trøndelagskysten, samt funn av tetrodotoxin i Nederland og Storbritannia ble kort diskutert.

6. Microplastic in seafood.

Presentasjon av Amy Lusher, forsker fra NIVA og en av hovedforfatterne (FAO consultant) av FAO's publikasjon *Microplastics in fisheries and aquaculture. Status of knowledge on their occurrence and implications for aquatic organisms and food safety* (2017).

I etterkant av presentasjonen ble det diskutert om, og i så fall hva, VKM kan/bør bidra med. Både CONTAM panelet i EFSA (2016) og FAO (2017) har kommet med omfattende rapporter vedr. mikroplast i mat og miljø. Til tross for dette er det stor etterspørsel av informasjon, og en viss bekymring blant allmenheten. Behov fra uttalelse fra VKM ble diskutert. Det ble diskutert om dette var egnet som kombinasjonsbestilling fra mattilsynet og miljødirektoratet, og om arbeidet burde forankres i hovedkomiteen.

7. Kvikksølv i torsk

Presentasjon av NIVAs overvåkningsdata av torsk fra Oslofjorden. NIVAs overvåkning av kvikksølv i torsk fra Oslofjorden har vist en tilsynelatende økning av kvikksølvnivåer de siste årene. En nærmere gjennomgang av data har imidlertid vist at tidstrenden også gjelder størrelsen på den torsk som det blitt tatt prøver på, og at det er en godt sammenheng mellom størrelse på fisk og kvikksølvnivåer. Når kvikksølvnivåene analyseres etter normalisering av fiskenes størrelse kan ingen økning av kvikksølv de siste årene påvises.

Kvikksølv i torsk har tidligere vært vurdert av VKM i 2006, og det var inkludert i den store kost-nytttevurderingen i 2014. Etter 2006 har nye kostholdsdata kommet og TWI er senket. I nytte-risikovurderingen fra 2014 ble det lagd scenarioberegninger. Nivået av kvikksølv i torsk som ble brukt var gjennomsnittet på det norske markedet.

Overvåkningsdata av kvikksølv i torsk langs hele norskekysten er tilgjengelig fra NIVA og NIFES. Basert på disse har MT har tidligere utferda advarsel for gravide å spise torsk fra noen fjorder. Dette fører dessverre til at fisket i stor grad opphører i den aktuelle fjorden. Faggruppen diskuterte om det er behov for oppdatering av grunnlaget MT bruker for å gi kostadvarsler til gravide med tanke på selvfangst, der lokale data er viktige å bruke.

8. Oppdatering fra EFSA

Oppdatering fra Helle Knutsen i EFSA's CONTAM panel om risikovurderinger som er i slutfasen; Furan (publiseres i september), perfluoreerte stoffer (PFOS og PFOA forventes ferdig i november; andre perfluoreerte stoffer vil komme senere), DL-PCB/dioksiner (publiseres våren 2018).

Det ble diskutert om noen, og i så fall hvilke, av de sakene EFSA vurdert som ville trenge en norsk oppfølging (av FG5). Faggruppen mener at det bør diskuteres fra sak til sak om FG5-møte bør initieres. På disse oppfølgingsmøtene skal det diskuteres hvordan resultatene fra rapporten best formidles, og om det er noen særnorske forhold som bør vurderes i en nasjonal vurdering.

Fredag 1. september

1. Oppsummering av dag 1

Kvikksølv i fisk: Ønske og behov for bestilling er tilstede både i VKM og MT. Bestillingen bør inkludere nye konsumdata, geografi og lokale variasjoner dvs. reelle konsentrasjonsdata fra ulike deler av kysten. FG5 tar initiativ til skrijving av bestillingsskisse og drøfter siden skissen med MT avd. for fisk og sjømat.

Mikroplast: FG5 spiller inn til HK at det foreligger to nye rapporter om mikroplast i næringskjeden, fra EFSA (2016) og FAO (2017). Konklusjonene i de to rapportene samsvarer godt; det nåværende datagrunnlaget indikerer liten risiko for human helse, men høyere risiko for negative miljøeffekter. Dessuten er det store kunnskapsmangler, spesielt for nanoplast. Faggruppen noterer seg at det er stor usikkerhet hos allmennheten som ikke er blitt dekket av de to allerede publiserte rapportene. På bakgrunn av dette har MT gitt uttrykk for et ønske om en uttalelse fra VKM.

I etterkant av de to publiserte rapportene (fra EFSA og FAO) har det kommet nye data, fremfor alt på mikroplastens effekter på miljø og på fiskebestanden. Det ble diskutert om denne bør utgå fra HK som allerede har diskutert emnet, og som har en bred faglighet representert. Muligheten for at dette kan komme som en sambestilling fra Mattilsynet og Miljødirektoratet bør også vurderes.

Grillmat: En oppdatering av helserisiko fra grillmat står på MTs liste over kommende bestillinger, og har vært forespeilet lenge. Hvis dette skal vurderes før grillsesongen 2018 haster det bestilling.

2. Kadmium i mineralgjødsel

Diskusjon basert på MT's bestillingsutkast som var sendt ut i forkant av møtet. Faggruppe 5 noterer at dette er en omfattende vurdering, som krever bred faglighet og at gjennomføringen vil ta tid. Det er i stor grad er en miljørisikovurdering og kompetanse innom metallkjemi, agronomi, dyrefôr, veterinærmedisin/dyrehelse, modellering av metaller og plantehelse bør være representert.

3. Nytt fra sekretariatet

Gisle Solstad gir en kort oppdatering om VKM's flytt til nye lokaler, arbeidet med intern organisering av sekretariatet, og arbeidet med innrapportering til Cristin.

4. Oppdatering av NIFES' sammenslåing med Havforskningsinstituttet (HI)

NIFES og HI slås sammen til nytt institutt som et ledd i å styrke marin forskning. Det nye instituttene skal ivareta samme samfunnsoppdrag som de to instituttene tidligere har gjort. Sammenslåingen starter i oktober 2017 og skal være ferdig i januar 2018. Leder for det nye instituttet blir nåværende direktør for HI, Sissel Rogne.

5. Veien videre

- Utkast av kvikksølv i torsk utformes av FG5 i samarbeid med sekretariatet. Ferdig skisse diskuteres med MT fisk og sjømat seksjon. Sikte på møte med MT om dette i november
- Evt. oppdatering av helserisiko ved grillmat tas opp i møte med MT av Carola under september.
- Nytt møte i FG5 i slutten av november. Temaer som skal tas opp: bestilling kvikksølv i torsk, mineralgjødselbestilling, grillmat, mikroplast (tilbakemelding fra HK).
- FG5 holdes oppdatert per mail om utvikling i sakene om kvikksølv og grillmat